

Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Traject: HAVO
Tweede jaar
tweejarig traject
Schooljaar: 2025-2027

Inhoud	
Belangrijke mededelingen vooraf:	3
Algemene informatie	3
Hulpmiddelen	3
Het afronden van het Schoolexamen (SE)	4
Informatievoorziening	4
HOOFDSTUK 1: ROOSTER SCHOOLEXAMENS	5
1.1: Data examenjaar 2026-2027	5
1.2: Data schoolexamens	5
1.3: Data inhalen	5
1.4: Data herkansingen	5
HOOFDSTUK 2: STOFOMSCHRIJVING SCHOOLEXAMENS	6
Aardrijkskunde	6
Bedrijfseconomie	8
Biologie	10
Duits	12
Economie	14
Engels	16
Filosofie	17
Frans	18
Geschiedenis	20
Maatschappijleer	22
Maatschappijwetenschappen	23
Natuurkunde	25
Nederlands	28
PGP-Maatschappij	32
PGP-Technologie	33
Profielwerkstuk	34
Rekenen	36
Scheikunde	37
Spaans	39
Tekenen	41
Wiskunde A	45
Wiskunde B	48
BIJLAGE 1	50
Voorlopig rooster Centraal Examen 2027 - EERSTE TIJDVAK	50
Voorlopig examenrooster Centraal Examen 2027 - TWEEDE TIJDVAK	51
BIJLAGE 2	52
Overzicht van toegestane hulpmiddelen	52
BIJLAGE 3	56
Herkansingsregeling schoolexamens (art. 6-9 uit het Examenreglement)	56
Artikel 6. Onderdelen SE	56
Artikel 7. Missen SE	58
Artikel 8. Inhaal-/herkansingsregeling SE	58
Artikel 9. Einde SE-periode	59
BIJLAGE 4	60
Zak-slaagregeling (art. 17.2 uit het Examenreglement)	60

Alle afspraken die afwijken van de bepalingen in dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA), zijn ongeldig, tenzij deze schriftelijk zijn bevestigd door de voorzitter van de examencommissie. Dit PTA is vastgesteld door de examencommissie van Vavo Haaglanden in september 2026.

Belangrijke mededelingen vooraf:

Algemene informatie

In dit PTA staat alles vermeld wat voor jou als student Havo 2^e jaars tweejarig van belang is voor examinering. Het PTA is leidend in de examinering; indien er verschillen zijn tussen de studiewijzer en het overeenkomstige PTA, dan zal het PTA leidend zijn.

Hulpmiddelen

Bij schriftelijke schoolexamens mag, **tenzij anders vermeld in het PTA**, gebruik worden gemaakt van het standaard hulpmiddelenpakket.

Vanuit school krijg je antwoordpapier en kladpapier aangeleverd bij het examen.

Je kan zelf de rest van de toegestane hulpmiddelen meenemen, bestaande uit:

- Blauwe en/of zwarte pen (niet uitwisbaar)
- tekenpotlood (voor het tekenen van grafieken)
- blauw en rood kleurpotlood (voor het tekenen van grafieken)
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- nietmachine
- geometrische driehoek
- vlakgum
- rekenmachine
- eendelig verklarend woordenboek Nederlands

Het gebruik van correctievloeistof of correctielint is niet toegestaan.

Voor de vakken natuurkunde, scheikunde en biologie is het gebruik van de Binas (7^e editie) toegestaan.

Bij de moderne vreemde talen is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal toegestaan.

Bij het vak Engels mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

Woordenboeken en Binas bevatten geen aantekeningen of bladwijzers.

Bij wiskunde A en B is geen gewone rekenmachine toegestaan, maar alleen een grafische rekenmachine van het volgende type:

MERK	TYPE
Casio:	fx-CG50.
HP	HP Prime G2
Texas Instruments:	• TI-84 Plus CE-T • TI-84 Plus CE-T Python Edition • TI-Nspire CX II-T • TI-Nspire CX II-T CAS • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS)
NumWorks:	De grafische rekenmachine van NumWorks met modelnummer op de achterkant van het apparaat gelijk aan N0110 of hoger (N0115, N0120, ...).

De grafische rekenmachine is voorzien van *minimaal* de volgende OS of firmware versie om deze te mogen gebruiken bij het schoolexamen:

- Casio: 3.50 of hoger
- HP Prime G2: 2.3 of hoger
- TI-84 Plus CE-T: 5.8.4 of hoger
- TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS): 4.5.5 of hoger
- TI-Nspire CX II-T (zowel versie met als zonder CAS): 6.3.0 of hoger
- Numworks: 19 of hoger

Voor het centraal examen wordt de juiste OS of firmwareversies, die een door het CvTE goedgekeurde examenstand hebben, uiterlijk in de vakspecifieke informatie bij de maartaanvulling op de vakspecifieke pagina op Examenblad gepubliceerd.

De student is zelf verantwoordelijk voor het meenemen van een opgeladen grafische rekenmachine en het installeren van de minimaal vereiste OS of firmware versie.

De toegestane hulpmiddelen voor het schoolexamen zijn gebaseerd op de toegestane hulpmiddelen van het centraal examen, zie bijlage 2.

Het afronden van het Schoolexamen (SE)

Het volledige *Schoolexamen* (SE) moet vóór of uiterlijk op **vrijdag 16 april 2027** afgesloten zijn. Alleen een volledig afgesloten PTA voor een examenvak geeft recht op deelname aan het Centraal Examen voor dat betreffende vak.

Op woensdag **21 april** ontvang je de 'ontvangstverklaring' met behaalde resultaten. Deze lijst controleer je bij ontvangst.

Op deze lijst kun je wijzigingen en eventuele vrijstellingen aangeven. Dit moet voor de start van het *Centraal Examen* (uiterlijk **22 april**) gebeurd zijn. Je levert deze lijst in bij het Examenbureau op de begane grond (0.201).

Wil je niets wijzigen, dan hoeft je niets te doen.

Na 22 april zijn er geen wijzigingen meer mogelijk. Dit betekent dat je vanaf dat moment deelneemt aan het Centraal Examen voor dat bepaalde vak en je kunt dan niet meer terugvallen op een eerder behaald cijfer (vrijstelling) van dat vak.

Op vrijdag **23 april** worden de behaalde **SE-resultaten** en alle ingebrachte **vrijstellingen** die vermeld staan in Osiris definitief vastgesteld en kunnen daarna **niet** meer gewijzigd worden. De resultaten van de vakken waar je centraal examen in doet, bepalen naast de ingebrachte vrijstellingen de uitslag van het examen.

N.B.: Indien het Schoolexamen na 16 april wordt afgesloten, bestaat de mogelijkheid dat de definitieve SE-cijferlijst niet op tijd kan worden verstrekt. Dit kan tot gevolg hebben dat je niet kan deelnemen aan het Centraal Examen (CE) voor vakken waarvan het PTA niet is afgesloten.

Informatievoorziening

Alle informatie die het Examenbureau verstrekt gaat via de studentenmail van de kandidaten. De studentenmail is een mailadres die de kandidaten aan het begin van hun opleiding bij VAVO Haaglanden krijgen uitgereikt. Het missen van informatie die via de studentenmail is verstrekt, is geheel voor eigen risico van de kandidaat.

HOOFDSTUK 1: ROOSTER SCHOOLEXAMENS

1.1: Data examenjaar 2026-2027

Het toetsrooster voor de schoolexamenperiodes wordt minimaal twee weken voor de betreffende toetsweek beschikbaar gesteld via MIA. Het rooster van de mondelinge schoolexamens wordt via de docent opgesteld en verspreid in de online omgeving.

Bij het volgende hoofdstuk, stofomschrijving schoolexamens, kan je per vak zien in welke periode deze schoolexamens plaatsvinden.

Je bent het gehele schooljaar beschikbaar voor het afleggen van schoolexamens en herkansingen. Schoolexamens kunnen ook op een ander moment plaatsvinden dan jouw lessen.

De meest recente versie van het schoolexamenrooster is terug te vinden op MIA en hangt voorafgaand aan elke SE-periode op het whiteboard bij het Examenbureau/Administratie.

*De **lokaalindeling** wordt op de dag van het schoolexamen gepubliceerd op datzelfde whiteboard bij het Examenbureau en op Osiris/MyXedule.*

1.2: Data schoolexamens

Er zijn drie schoolexamenweken:

- SEP 1: maandag 2 t/m maandag 9 november
- SEP 2: maandag 11 t/m maandag 18 januari
 - Kijk- en luistertoetsen: 25 januari t/m 1 februari
- SEP 3: maandag 8 t/m maandag 15 maart

1.3: Data inhalen

De mogelijkheden voor inhalen en herkansen zijn:

- Inhalen SEP 1: 23 t/m 27 november (na verkort lesrooster)
- Inhalen SEP 2 en SEP 3: 16 t/m 19 maart

1.4: Data herkansingen

- Aanvragen herkansen SEP 1 t/m 3: uiterlijk donderdag 1 april voor 23:59:59
- Herkansen SEP 1 t/m 3: 7 t/m 9 april

HOOFDSTUK 2: STOFOMSCHRIJVING SCHOOLEXAMENS

Vak	Aardrijkskunde	Traject: HAVO Tweejarig
-----	----------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	-Geografische benadering -Grensgebied van Mexico en de Verenigde Staten	Schriftelijk	15%	Ja	A1*, B1, B3
SEP 2	SE 2	-Geografische benadering -Klimaten en landschappen op aarde -Fysische geografie van het Middellandse Zeegebied	Schriftelijk	15%	Ja	A1*, C1, C2: 7a4, 7b1, 7b2
SEP 4	SE 3	-Geografische benadering -Samenhangen en verschillen in de wereld -Endogene en exogene processen -Natuurlijke gevaren in het Middellandse Zeegebied	Schriftelijk	20%	Ja	A1*, B2, C2: 7a1, 7a2, 7a3, C3

* subdomein A1: 'geografische benadering' wordt altijd geëxamineerd in combinatie met andere (sub)domeinen.

Vak	Aardrijkskunde	Traject: HAVO Tweejarig
-----	----------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	-Geografische benadering -Sociale en fysische geografie van Brazilië	Schriftelijk	20%	Ja	A1*, D1, D2
SEP 2	PO 1	-Geografisch onderzoek -Regionale en lokale vraagstukken -Oriëntatie op studie en beroep	Praktisch	10%	Nee	A2, E2, F
SEP 3	SE 5	-Geografische benadering -Watervraagstukken in Nederland -Stedelijke en landelijke gebieden in Nederland	Schriftelijk	20%	Ja	A1*, E1

* subdomein A1: 'geografische benadering' wordt steeds geëxamineerd in combinatie met de vakinhoudelijke eindtermen.

Opmerkingen m.b.t. PO 1: -De PO wordt geïntroduceerd in periode 2 -De PO moet worden ingeleverd in de vorm van een schriftelijk verslag -De PO kan thuis of eventueel in het OLC worden gemaakt (thuisopdracht) -De PO is inhaalbaar (niet herkansbaar)	Inlevermoment: Vrijdag 18 december 23.59 uur 2026 Inhaalmoment: Vrijdag 8 januari 23.59 uur 2027
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A1	Geografische benadering <i>Dit subdomein wordt steeds geëxamineerd in combinatie met de vakinhoudelijke eindtermen.</i>
B2	Samenhangen en verschillen in de wereld
C2	Samenhangen en verschillen op aarde
D1	Gebiedskenmerken
E1	Nationale en regionale vraagstukken

Vak	Bedrijfseconomie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Basisvaardigheden H.1 en 2 Van persoon naar rechtspersoon H.3 en H4	Schriftelijk	10%	Ja	A B
	PO 1	Sparen bij een bank	Schriftelijk	5%	Nee	B H
SEP 2	SE 2	Van persoon naar rechtspersoon H.5 t/m. H.8 en H.10	Schriftelijk	10%	Ja	B
SEP 4	SE 3	Interne organisatie en personeelsbeleid H.11 t/m. H.14 Investeren en financieren H.15 en H.16 Marketing H.17 t/m. 19	Schriftelijk	25%	Ja	C D E

Opmerkingen m.b.t. PO 1: PO1: sparen bij een bank Een vergelijkingsonderzoek uitvoeren naar de ontwikkeling van het spaarsaldo.	Inlevermoment: Vrijdag 31-10-2025 Inhaalmoment: Vrijdag 07-11-2025
--	---

Vak	Bedrijfseconomie	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 2	SE 4	Financieel beleid H.20 t/m. H.25	Schriftelijk	20%	Ja	F
	PO 2	Het opzetten van een onderneming.	Schriftelijk	5%	Nee	B
SEP 3	SE 5	Verslaggeving H.28 t/m. 30	Schriftelijk	25%	Ja	G

Opmerkingen m.b.t. PO 2: De praktische opdracht (PO) is een verplicht onderdeel van het schoolexamen met een weging van 5% en wordt buiten de les uitgevoerd. De kandidaat levert een start-, een werk- en een einddocument in, alsmede een (PowerPoint)presentatie. Deze documenten worden geüpload bij de betreffende opdracht in Teams. De kandidaat krijgt voor het uitvoeren van de opdracht een instructieformulier en een scorelijst (in Teams beschikbaar). Het instructieformulier geeft een gedetailleerde beschrijving van de PO. De scorelijst geeft inzicht in de te beoordelen aspecten van de in te leveren documenten. Documenten inleveren na de reguliere deadlines zorgt ervoor dat de punten die te verkrijgen zijn voor het op tijd inleveren, niet toegekend worden. Het eindcijfer wordt berekend door de totale score te delen door 10, afgerond op 1 decimaal. De PO mag individueel of in tweetallen uitgevoerd worden en moet vóór de start van de kerstvakantie afgerond en ingeleverd zijn (upload in Teams).	Inlevermoment: Startdocument vrijdag 27-11-2026 Werkdocument vrijdag 04-12-2026 Einddocument en presentatie (mag in PowerPoint of een andere format) vrijdag 08-01-2027 Inhaalmoment: vrijdag 15-01-2027 alle documenten.
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
B	Van persoon naar rechtspersoon
C2	Personeelsbeleid
D2	Financiering
E2	Marketingbeleid
F	Financieel beleid
G	Verslaggeving

Vak	Biologie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-----------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Inleiding in de biologie & Cellen (H4A Thema 1) Voortplanting (H4A Thema 2) Vaardigheden	Schriftelijk	10%	Ja	A5, A11, A13, A14 M2, M6, O6, O8, O9, A
	PO 1	Osmose- en microscopiepractica	Praktisch	5%	Nee	A (A5/A8/A14), M2
SEP 2	SE 2	Genetica (H4A Thema 3) Evolutie (H4A Thema 4) ‘ Vaardigheden	Schriftelijk	10%	Ja	A13, M3, M7, M8, P4, A
SEP 3	PO 2	Veldwerk	Praktisch	5%	Nee	A (A9/A10/A12), P1, P2, P3, P5
SEP 4	SE 3	Ecologie en milieu (H4B Thema 7) Regeling (H4B Thema 5) Waarneming en Gedrag (H4B Thema 6) Vaardigheden	Schriftelijk	20%	Ja	A12, P1, P2, P3, P5, O2, O4, O5, O7, A

Opmerkingen m.b.t. PO 1: PO 1 osmosepractica: Deze practica worden tijdens de les uitgevoerd in september/oktober. Het betreft twee praktijklessen. Tijdens de lessen worden schriftelijke vragen en opdrachten uitgewerkt en die werkbladen worden aan het eind van de praktijkles ingenomen. <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> BvJ boek H4A, BINAS 7^e editie, liniaal/geodriehoek, en een gewone rekenmachine	Afnamemoment: Week 39 en 40 Inhaalmoment: Week 41 en/of 42
Opmerkingen m.b.t. PO 2: Deze veldopdracht wordt (grotendeels) uitgevoerd tijdens een gezamenlijke excursie naar de duinen. <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> BvJ boek H4B, telefoon met determinatieapps, internet Over beide PO's wordt in de loop van het schooljaar aanvullende informatie verstrekt (plaats, tijd, inleverdatum en beoordelingscriteria).	Afnamemoment: toetsweek SEP3 Inhaalmoment: Week 24, 25 of 26

Vak	Biologie	Traject: HAVO Tweejarig
-----	----------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Stofwisseling (Thema 1 H5A) DNA (Thema 2 H5A) Vaardigheden	Schriftelijk	20%	Ja	M2, O1 M1, M3, M4, M5 A
SEP 3	SE 5	Vertering (Thema 10 H5A) Transport (Thema 11 H5B) Gaswisseling & uitscheiding (Thema 12 H5B) Afweer (Thema 13 H5B) Vaardigheden	Schriftelijk	30%	Ja	O1, O2, O3 A

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Vaardigheden
M2 O1 O2 O3 P1	Zelfregulatie Stofwisseling van de cel; Stofwisseling van het organisme; Zelfregulatie van het organisme; Afweer van het organisme; Regulatie van ecosystemen
M3	Zelforganisatie Zelforganisatie van cellen
P3	Interactie Interactie in ecosystemen
M7	Reproductie Erfelijke eigenschap
M8 P4	Evolutie Selectie Soortvorming

Dit PTA Biologie maakt gebruik van de nieuwe domeinnummers zoals beschreven in de [syllabus biologie havo 2027](#).

Vak	Duits	Traject: HAVO Tweejarig
-----	-------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat Geen woordenboek	Schriftelijk	10%	Ja	A, D, E
SEP 2	SE 2	Grammatica Geen woordenboek	Schriftelijk	10%	Ja	A, D, E
SEP 3	HD 1	Verplichte deelname aan culturele activiteit: intern of extern. Bij niet-deelname dient een vervangende opdracht te worden ingeleverd.	Schriftelijk	0% o/v/g	Nee	E
SEP 4	HD 2	Leesdossier korte verhalen	Schriftelijk	0% o/v/g	Nee	A, D, E
	SE 3	Literatuur	Schriftelijk	20%	Ja	E

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Opdracht tijdens culturele activiteit of vervangende opdracht (resultaat O/V).	Inlevermoment: Week 10 Inhaalmoment: Week 12
Opmerkingen m.b.t. HD 2: Het lezen en het uitwerken van de opdracht vinden tijdens de les plaats.	Inlevermoment: Week 21 Inhaalmoment: Week 22

Vak	Duits	Traject: HAVO Tweejarig
-----	-------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	20%	Ja	D
SEP 2	HD 3	Bezoek aan taalstad Münster donderdag 17 december 2026. Bij niet-deelname dient er een vervangende opdracht te worden ingeleverd.	Mondeling	0% o/v/g	Nee	C
	SE 5	Gespreksvaardigheid ERK-niveau B1	Mondeling	20%	Nee	C, F
	SE 6	Kijk- en luistervaardigheid ERK-niveau B1	Schriftelijk	20%	Nee	B

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 5: Rooster wordt door de docent gemaakt en gepubliceerd in de online omgeving.	Afnamemoment: Week 7 + 9 Inhaalmoment: Week 11 + 12
--	--

Opmerkingen m.b.t. HD 3: Opdracht tijdens de excursie of een vervangende opdracht (resultaat O/V).	Inlevermoment: Week 51 Inhaalmoment: Week 1
--	--

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid ERK-niveau B1

Vak	Economie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-----------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Lesbrief 'Crisis' paragrafen 1.2, 1.3 en 2.1, 2.2 Lesbrief 'Jong & Oud' hoofdstuk 2, 6, 7, 8 en § 5.4 Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 2 Lesbrief 'Rekonomie' hoofdstuk 2 en 3	Schriftelijk	10%	Ja	A1 t/m A4*, B, C E, G G A2a
SEP 2	SE 2	Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 3, 5 Lesbrief 'Markt en overheid' hoofdstuk 1 Lesbrief 'Rekonomie' hoofdstuk 1 en 4	Schriftelijk	15%	Ja	A1 t/m A4*, D1,2,3,6, 7 A2b
SEP 4	SE 3	Lesbrief 'Vragers & Aanbieders' hoofdstuk 1 Lesbrief 'Markt en Overheid' hoofdstuk 2, 3, 4, 5, 6 Lesbrief 'Jong en Oud' hoofdstuk 1	Schriftelijk	25%	Ja	A1 t/m A4*, D5 D4,8 F F

*) de domeinen A1 tot en met A4 worden in alle schoolexamens in combinatie met andere domeinen getoetst

Vak	Economie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-----------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Lesbrief 'Verdienen & Uitgeven' hoofdstuk 1 t/m 4 Lesbrief 'Conjunctuur' Lesbrief 'Werk en Werkloosheid' hoofdstuk 1 en 2	Schriftelijk	25%	Ja	A1 t/m A4*, H1, I I D9, H4 K
SEP 2	PO 1	Experiment of opdracht	Praktisch	5%	Nee	A5, J
SEP 3	SE 5	Lesbrief 'Jong en Oud' hoofdstuk 3 en 4 Lesbrief 'Europa'	Schriftelijk	20%	Ja	A1 t/m A4*, H2, 3

*) de domeinen A1 tot en met A4 worden in alle schoolexamens in combinatie met andere domeinen getoetst

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Praktische opdracht in de vorm van een experiment of andere opdracht.	Inlevermoment: Week 1 t/m 3 Inhaalmoment: Week 3 t/m 5
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A, D, E, F, G, H, I	Vaardigheden Concept Markt Concept Ruilen over de tijd Concept Samenwerken en onderhandelen Concept Risico en informatie Concept Welvaart en groei Concept Goede tijden, slechte tijden

Vak	Engels	Traject: HAVO Tweejarig
------------	---------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS Eenjarig Vak (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Schrijfvaardigheid Inhoud: Formele brief, ERK-niveau B1	Schriftelijk	25%	Ja	D + F
SEP 2	SE 2	Literatuur	Schriftelijk	25%	Ja	E
	SE 3	Kijk- en Luistervaardigheid, ERK- niveau B2	Schriftelijk	25%	Nee	B
SEP 3	SE 4	Spreekvaardigheid en gespreksvaardigheid, ERK-niveau B1+	Mondeling	25%	Nee	C

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 4: Rooster wordt door de docent gemaakt en digitaal gedeeld.	Afnamemoment: Week 9 en 10 Inhaalmoment: Week 12
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid: teksten en vragen, ERK-niveau B2

Vak	Filosofie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS Eenjarig Vak (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkansbaar	Domein
SEP 1	SE 1	1. Syllabus 2026 Inleiding, kwestie 1 2. /Ethiek/Wijsgerige antropologie	Schriftelijk	30 %	Ja	A1, 2 B1, 2, 3 C1, 2, 3
SEP 2	SE 2	1. Stof SE1 wordt als bekend verondersteld 2. Verplichte domeinen: Sociale filosofie 3. Syllabus 2026 Inleiding, kwestie 2 en 3	Schriftelijk	30 %	Ja	D1, D2
SEP 3	SE 3	1. Stof SE1 en SE2 wordt als bekend verondersteld 2. Syllabus 2026 kwestie 4 en 5 3. Herhaling domeinen	Schriftelijk	30 %	Ja	C3, D3, A3
	PO 1	Filosofisch essay a.h.v. een actuele casus uit een serieuze bron, waarbij (het gedachtengoed van) drie of meer filosofen uit de lesstof met elkaar in gesprek gaan over de casus.	Schriftelijk	10 %	Nee	A1, A2

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Na het missen van de eerste deadline van 10 maart 2026 heeft kandidaat recht op een inhaal-deadline: 17 maart 2026.	Inlevermoment: Week 11 Inhaalmoment: Week 12
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Subdomein A1: Argumentatieve vaardigheden Subdomein A2: Onderzoeksvaardigheden en benaderingswijzen
B	Domein B1 Wijsgerige Antropologie
C	Domein C: Ethiek
D	Domein D: Sociale filosofie

Vak	Frans	Traject: HAVO Tweejarig
------------	--------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek FN-NF	Schriftelijk	5%	Ja	A
SEP 2	SE 2	Grammatica <u>Toegestane hulpmiddelen:</u> Geen woordenboek FN-NF	Schriftelijk	5%	Ja	D
SEP 3	PO 1	Cultuurbewustzijn	Mondeling	5%	Nee	C
SEP 4	SE 3	Effectief communiceren in verschillende situaties	Schriftelijk	10%	Ja	D

Opmerkingen m.b.t. PO 1: PO1 wordt tijdens de les afgenomen: presentatie van culturele verschillen tussen Nederland en Frankrijk.	Afnamemoment: week 9 Inhaalmoment: week 10
---	---

Vak	Frans	Traject: HAVO Tweejarig
-----	-------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	10%	Ja	D
SEP 2	HD 1	Excursie Tournai / Lille met training spreekvaardigheid	Mondeling	0% O/V/G	Nee	C
	SE 5	Spreekvaardigheid ERK-niveau B1	Mondeling	25%	Nee	C, F
	SE 6	Kijk en luistervaardigheid ERK-niveau B1	Schriftelijk	25%	Nee	B
SEP 3	SE 7	Literatuur	Schriftelijk	15%	Ja	E

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 4: Het rooster wordt door de docent gemaakt en digitaal gedeeld. *De opdracht en inlevermomenten worden in schooljaar 26-27 bekend gemaakt.	Afnamemoment: Week 51 Inhaalmoment: Week 1
--	---

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Feedbackformulier van Taalstad inleveren bij docent. Voor het reguliere en het inhaalmoment verstrekt de docent de opdracht. *De opdracht en inlevermomenten worden in schooljaar 26-27 bekend gemaakt.	Inlevermoment: vóór het einde van de excursie Inhaalmoment: vóór SE5*
--	--

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid ERK-niveau B1

Vak	Geschiedenis	Traject: HAVO Tweejarig
------------	---------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Tijdvak 1 t/m 4	Schriftelijk	5%	Nee	ABCE
SEP 2	SE 2	Tijdvak 5 en 6	Schriftelijk	10%	Ja	ABC
SEP 4	SE 3	Tijdvak 5 t/m 8; Parlementaire democratie; Historische context: het Britse rijk 1585-1900.	Schriftelijk	25%	Ja	ABCD

Vak	Geschiedenis	Traject: HAVO Tweejarig
------------	---------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 2	SE 4	Tijdvak 9 en 10; Thema: Duitsland in de 20 ^e eeuw.	Schriftelijk	30%	Ja	ABC
SEP 3	SE 5	Tijdvak 9 en 10; Thema: Nederland na 1945.	Schriftelijk	30%	Ja	ABC

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Historisch besef
B	Oriëntatiekennis: tijdvak 5 t/m 10 Historische contexten: - Het Britse Rijk 1585-1900 - Duitsland in Europa 1918-1991 - Nederland 1948-2008

Vak	Maatschappijleer	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS <i>Eenjarig vak (2025-2026)</i>						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	H1: Wat is maatschappijleer? H2: Rechtsstaat.	Schriftelijk	30%	Ja	A en B
SEP 2	SE 2	H3: Parlementaire democratie.	Schriftelijk	40%	Ja	A en C
SEP 4	SE 3	H4: Pluriforme samenleving. H5: Verzorgingsstaat.	Schriftelijk	30%	Ja	A en D en E

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
N.v.t.	Het vak maatschappijleer wordt niet geëxamineerd met een Centraal Examen. Het vak wordt bij VAVO Haaglanden in dit traject afgesloten met drie schoolexamens.

Vak	Maatschappijwetenschappen	Traject: Havo Tweejarig
------------	----------------------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS Eenjarig vak (2026-2027)							
SEP	SE	type	Stofomschrijving	Toets- vorm	Weging	Herkans- baar	Domein
SEP 1	1	SE	1. Vaardigheden 2. Vorming 3. Van Verhouding: Sociale ongelijkheid, Macht en gezag, Maatschappelijke en politieke conflicten en samenwerking, Sociale ongelijkheid binnen een specifieke context	Schriftelijk	40%	Ja	A1, A2, A3, B, C1, C2, C3, C4.
SEP 2	2	SE	1. Van Vaardigheden: uitsluitend de concept-contextmethode. 2. Van Vorming, Verhouding, Binding, Verandering: uitsluitend alle bijbehorende kernconcepten. 3. Analyse van een sociale actualiteit (F: staat niet in Samengevat). 4. Analyse van een politieke actualiteit (G: staat niet in Samengevat).	Schriftelijk	20%	Ja	A2 en B, C, D, E: uitsluitend alle bijbehorende kernconcepten, F, G
SEP 3	3	SE	1. Vaardigheden 2. Van Verhouding: uitsluitend Maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op sociale ongelijkheid binnen een specifieke context, overheidsbeleid en standpunten van aanhangers van de politieke stromingen. 3. Binding 4. Verandering 4. Modellen politieke besluitvorming	Schriftelijk	40%	Ja	A, C5, C6, D, E en Modellen politieke besluitvorming.

Toegestane hulpmiddelen: Tijdens SE1 placemat kernconcepten. Woordenboek Nederlands en/of Nederlands-moedertaal
Tijdens SE2en SE3 Woordenboek Nederlands en/of Nederlands-moedertaal

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A, B, C, D, E1 en E2	A: Vaardigheden (informatievaardigheden; conceptcontextbenadering; onderzoeksvaardigheden) B: Vorming (socialisatie; politieke socialisatie; socialisatie binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) C: Verhouding (sociale ongelijkheid; macht en gezag; maatschappelijke en politieke conflicten en samenwerking; sociale ongelijkheid binnen een specifieke context; maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op sociale ongelijkheid binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) D: Binding (sociale cohesie: mate van binding; politieke instituties en representatie/representativiteit; bedreigingen voor de bindingen in de samenleving binnen een specifieke context; overheidsbeleid en standpunten van politieke partijen) E1: Veranderingsprocessen rationalisering, individualisering en institutionalisering E2: Veranderingsprocessen staatsvorming, democratisering en globalisering

Vak	Natuurkunde	Traject: HAVO Tweejarig
-----	-------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Systematische natuurkunde 11^e editie 1 Basisvaardigheden, 2 Beweging 3 Krachten in evenwicht	Schriftelijk	13%	Ja	A, C1
SEP 2	SE 2	Systematische natuurkunde 11^e editie 4 Krachtwetten De stof van SE 1 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	12%	Ja	C1
SEP 4	SE 3	Systematische natuurkunde 11^e editie 5 Warmte en temperatuur, 6 Gebruik van elektriciteit Systematische natuurkunde 9^e editie § 7.4 Functionele materialen K1 Optica De stof van SE 1 en SE 2 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	20%	Ja	D1, D2, G1, B3, H

Vak	Natuurkunde	Traject: HAVO Tweejarig
-----	-------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Systematische natuurkunde 11^e editie 8 Arbeid en energie 9 Trillingen en golven De stof van SE 1, SE 2, en SE 3 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	20%	Ja	B1, C2
SEP 2	PO 1	Tijdens de les in de vorm van een opdracht.	Schriftelijk	10%	Nee	A, I1, I2, I3
SEP 3	SE 5	Systematische natuurkunde 11^e editie 10 Medische beeldvorming, 11 Zonnestelsel en heelal K4 Horen en zien De stof van SE 1, SE 2, SE 3 en SE 4 wordt bekend verondersteld en kan deel uitmaken van het examen	Schriftelijk	25%	Ja	B2, E1, F, H

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Tijdens de les in de vorm van een opdracht. PO kan worden voorbereid maar moet direct na afloop van afname worden ingeleverd. PO is niet herkansbaar, maar wel inhaalbaar.	Inlevermoment: Week 51 Inhaalmoment: Week 4 t/m 7
---	--

Opmerkingen m.b.t. gebruik van de methode Systematische Natuurkunde: Schooljaar 2025-2026: Havo 1 ^e jaar: Systematische Natuurkunde 4 HAVO 11 ^e editie. Schooljaar 2026-2027: Havo 2 ^e jaar: Systematische Natuurkunde 5 HAVO 11 ^e editie.
Opmerkingen m.b.t. § 7.4 Functionele materialen: § 7.4 Functionele materialen is verplaatst naar Systematische Natuurkunde 5 HAVO 11 ^e editie (nog niet uitgegeven in 2025). Gebruik dit jaar Systematische Natuurkunde 4 HAVO 9 ^e editie om § 7.4 Functionele materialen te toetsen. Kopieën worden door de docenten beschikbaar gesteld.

CENTRAAL EXAMEN
Stofomschrijving
Basisvaardigheden
Informatieoverdracht (Trillingen en golven)
Medische beeldvorming
Kracht en beweging
Energieomzettingen (arbeid en energie, wet van behoud van energie, vermogen)
Eigenschappen van stoffen en materialen
Zonnestelsel en heelal
Gebruik van elektriciteit
Natuurkunde en technologie

Vak	Nederlands	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Schrijfvaardigheid: spelling algemeen, spelling werkwoorden en een schrijfopdracht In combinatie met leesvaardigheid	Schriftelijk	10%	Ja	C en A
SEP 2	SE 2	Literatuur: Literatuurgeschiedenis, literaire terminologie en een literair werk In combinatie met leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	15%	Ja	E A en D
SEP 3	PO 1	Het PO bestaat uit een presentatie van een gekozen onderwerp op het gebied van taal, of literatuur in combinatie met een oriëntatie op studie en beroep	Mondeling	5%	Nee	A, B, C, D, E en F
SEP 4	SE 3	Schrijfvaardigheid: correct formuleren In combinatie met leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	15%	Ja	C A en D
	HD 1	Literatuurdossier Opgebouwd in SEP1,3 en 4, afronden in SEP4	Schriftelijk	0% o/v/g	Nee	E

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Het PO wordt in de les afgenomen en bestaat uit een presentatie van een gekozen onderwerp op het gebied van taal of literatuur	Afnamemoment: SEP3, weeknummer: 10 en 11 Inhaalmoment: SEP3, weeknummer: 12
---	---

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Het literatuuordossier wordt gedurende het schooljaar opgebouwd en bestaat uit zes verschillende onderdelen. De onderdelen zijn o.a. opdrachten die horen bij de te behandelen lesstof in de betreffende periode. Het handelingsdeel moet met een voldoende zijn afgerond. Het handelingsdeel is niet herkansbaar, wel inhaalbaar en verbeterbaar . Inhoud literatuuordossier (2025-2026) Opbouw in 4 periodes: - SEP1: Leesautobiografie Boekopdracht 1 - SEP3: Poëzie Boekopdracht 2 - SEP4: Boekopdracht 3 Literatuurlijst Voorwaarden Literatuuordossier: - Op de lijst staan vier literaire werken. - De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal. - Je mag niet meer dan twee werken van dezelfde schrijver lezen. <i>Een op tijd ingeleverd en goedgekeurd literatuuordossier is voorwaarde voor overgang naar het tweede jaar van de havo.</i>	Inlevermoment: SEP4, weeknummer: 22 Inhaalmoment: SEP4, weeknummer: 25
---	---

Vak	Nederlands	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid: een betoog/ beschouwing schrijven In combinatie met: leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Schriftelijk	20%	Ja	C A en D
SEP 2	SE 5	Spreekvaardigheid: een discussie voeren met medeleerlingen In combinatie met: Leesvaardigheid, argumentatieve vaardigheden en oriëntatie op studie en beroep	Mondeling	15%	Nee	B A, D en F
SEP 3	SE 6	Een leeskringgesprek voeren met medeleerlingen: literaire ontwikkeling literaire terminologie literatuurgeschiedenis In combinatie met: leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden	Mondeling	20%	Nee	E A en D
	HD 2	Literatuurdossier opgebouwd in SEP1, 2 en 3, afronden in SEP3	Schriftelijk	0% o/v/g	Nee	E

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 5: Voor het mondeling schoolexamen spreekvaardigheid voeren de kandidaten een discussie over een onderwerp/stelling naar keuze. De docent maakt hiervoor het rooster en plaatst deze in de online omgeving. Afhankelijk van de grootte van de klas kunnen er ook mondelinge examens (evt. tijdens de les) voorafgaand aan de SE-week worden afgenomen.	Afnamemoment januari 2027, week 2 en 3 Inhaalmoment: maart, week 11
---	---

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 6: Het SE moderne literatuur wordt mondeling via een kringgesprek afgenomen. De docent maakt hiervoor het rooster en plaatst deze in de online omgeving. Afhankelijk van de grootte van de klas kunnen er ook mondelinge examens (evt. tijdens de les) voorafgaand aan de SE-week worden afgenomen.	Afnamemoment maart, week 9 en 10, 11 Inhaalmoment: maart, week 11 en 12
---	--

Opmerkingen m.b.t. HD 2: Het literatuuordossier wordt gedurende het schooljaar opgebouwd en bestaat uit zes verschillende onderdelen. De onderdelen zijn o.a. opdrachten die horen bij de te behandelen lesstof in de betreffende periode. Het handelingsdeel moet met een voldoende zijn afgerond. Het handelingsdeel is niet herkansbaar, wel inhaalbaar en verbeterbaar. Inhoud literatuuordossier (2025-2026) Opbouw in 3 periodes: • SEP1: Balansverslag Boekopdracht 4 • SEP2: Poëzie Boekopdracht 5 • SEP3: Boekopdracht 6 Literatuurlijst Voorwaarden Literatuuordossier: • Op de lijst staan minimaal 8 literaire werken. • De werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal. • Je mag niet meer dan twee werken van dezelfde schrijver op je lijst hebben staan. <i>Een op tijd ingeleverd en goedgekeurd literatuuordossier is voorwaarde voor deelname aan het Centraal examen.</i>	Inlevermoment: week 6, uiterlijk 12 februari 2027 Inhaalmoment: week 7, uiterlijk 19 februari 2027
---	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Tekstverklaren en samenvatten
D	Leesvaardigheid: analyseren, interpreteren, beoordelen, samenvatten Argumentatieve vaardigheden: analyseren, interpreteren, beoordelen

Vak	PGP-Maatschappij	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS Eenjarig Vak (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PO 1	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	25%	Nee	A-D
SEP 2	PO 2	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	35%	Nee	A-D
SEP 3	PO 3	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	40%	Nee	A-D

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Kies uit: 1. Ontwikkel een advies en concreet product voor reisorganisatie TUI waarmee zij jongeren kunnen stimuleren om duurzaam te reizen. 2. Ontwikkel en geef een workshop over de Tweede Kamer Verkiezingen op een basisschool of middelbare school.	Inlevermoment: Week 42 Inhaalmoment: Week 44
Opmerkingen m.b.t. PO 2: Kies uit: 1. Ontwikkel een voorstel voor de tijdelijke inrichting van één van de lege plekken binnen het Central Innovation District in Den Haag. 2. Bedenk hoe het PostNL netwerk van de toekomst eruit kan zien en werk deze oplossing uit. 3. Bedenk hoe PostNL vooral jongeren kan werven als nieuwe werknemers en werk deze oplossing uit.	Inlevermoment: Week 51 . Inhaalmoment: Week 2
Opmerkingen m.b.t. PO 3: Kies uit: 1. Onderzoek wat de Week van het Geld precies inhoudt en maak inzichtelijk hoe de Belastingdienst kan bijdragen aan dit initiatief. 2. Onderzoek hoe opleiding SJD (Hogeschool Inholland), meer studenten aan kan trekken en breng daarover advies uit.	Inlevermoment: Week 10 Inhaalmoment: Week 14

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
N.v.t.	Er is voor dit vak geen Centraal Examen.

Vak	PGP-Technologie	Traject: HAVO Tweejarig
------------	------------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS Eenjarig Vak (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	PO 1	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	25%	Nee	A-D
SEP 2	PO 2	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	35%	Nee	A-D
SEP 3	PO 3	Praktische en realistische opdracht van bedrijf of organisatie	Praktisch	40%	Nee	A-D

Opmerkingen m.b.t. PO 1: Ontwikkel een voorstel - en maak hierbij gebruik van innovaties in technologie, design en planning - voor de tijdelijke inrichting van één van de lege plekken binnen het Central Innovation District in Den Haag.	Inlevermoment: Week 42 Inhaalmoment: Week 44
Opmerkingen m.b.t. PO 2: Bedenk een technologische oplossing op het gebied van thuisveiligheid, straatveiligheid of crisiscommunicatie die bijdraagt aan veiligheid in de regio Haaglanden en breng hierover advies uit.	Inlevermoment: Week 51 . Inhaalmoment: Week 2
Opmerkingen m.b.t. PO 3: Onderzoek hoe technologie kan bijdragen aan het welzijn, de zorg en de sociale interactie van ouderen en breng hierover advies uit. Het doel is om een innovatief technologisch hulpmiddel, app of systeem te ontwerpen dat de zorgverlening bij Cardia efficiënter maakt, de zelfredzaamheid van ouderen vergroot of de sociale interactie bevordert.	Inlevermoment: Week 10 Inhaalmoment: Week 14

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
N.v.t.	Er is voor dit vak geen Centraal Examen.

Onderdeel	Profielwerkstuk	Traject: HAVO Tweejarig
-----------	-----------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS					
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkansbaar
SEP 3	PO 1	Profielwerkstuk	Schriftelijk	100%	Nee
Opmerking: dit verplichte onderdeel maakt deel uit van het schoolexamen Havo en Vwo. Het PWS-cijfer maakt deel uit van het combinatiecijfer. Het onderdeel maakt geen deel uit van het centraal examen. Het PWS dient afzonderlijk met een eindcijfer 4 of hoger te zijn afgerond ten behoeve van diplomering. De uiterste inleverdatum voor het eindproduct van je profielwerkstuk is vrijdag 19 maart.					

Toelichting

Let op: hier staat slechts een selectie van de bepalingen over het Profielwerkstuk. Zie Bijlage D van het Handboek Examinering voor alle regels en criteria over onder meer omvang, vakvereisten, beoordeling, uitvoering, deelname, inhalen, vrijstellingen en de verbeteropdracht bij een eerder PWS-cijfer van 5,0 (havo/vwo) of bij een Onvoldoende (vmbo-tl).

1. Het Profielwerkstuk (PWS) maakt deel uit van het schoolexamen.
2. De school stelt nadere eisen aan de productiewijze (zoals aan het gebruik van a.i.), vorm, inhoud en organisatie. Deze eisen staan in de handleiding voor studenten. De handleiding wordt bij aanvang van het productieproces met studenten gedeeld (in Teams en op MIA en op papier) en besproken.
3. De studielast bedraagt:
 - Havo en vwo: 80 uur.
4. Het PWS heeft betrekking op:
 - Havo: ten minste één vak met een studielast van minimaal 320 uur.
5. De beoordeling vindt plaats met gebruikmaking van een door de school vastgesteld beoordelingsmodel.
 - Voor havo en vwo geldt een cijfer van 1,0 tot en met 10,0 (niet afgerond).
6. Het PWS dient te zijn beoordeeld met:
 - havo/vwo: minimaal 3,5 (resultierend in eindcijfer 4,0), om te kunnen deelnemen aan het centraal examen.
7. Het PWS is niet herkansbaar.
8. Het PWS moet vóór het eerste tijdvak van het centraal examen zijn afgerond en geregistreerd.
9. De beoordelingsmodellen worden jaarlijks geëvalueerd en vastgesteld door de Examencommissie.
10. Het PWS wordt als geldig afgelegd examenonderdeel beoordeeld indien de student:
 - a. zich tijdig heeft aangemeld via de door de school vastgestelde procedure, uiterlijk 1 oktober van het examenjaar.
 - b. goedkeuring heeft verkregen van de examinerator (dus begeleider) voor de hoofd- en deelvragen;
 - c. de deelopdrachten tijdig en volgens de vastgestelde planning heeft ingeleverd;
 - d. heeft deelgenomen aan het beoordelingsgesprek en/of de eindpresentatie.
11. In situaties waarin niet wordt voldaan aan één of meer van de in art. 10 genoemde voorwaarden, wordt het PWS aangemerkt als niet geldig afgelegd examenonderdeel. Dit

- wordt beschouwd als een onregelmatigheid ter beoordeling van de examencommissie. De examencommissie neemt dan maatregelen conform artikel 21.
12. Bij te late aanmelding bestaat het risico op studievertraging. Het is mogelijk om zich uiterlijk 31 december aan te melden voor het PWS als Staatsexamen via <https://duo.nl/particulier/staatsexamen-vo/aanmelden-en-kosten.jsp>
 13. De examencommissie kan een kandidaat toestaan het PWS in te halen vóór aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. De inhaalperiode bedraagt minimaal 80 uur (havo/vwo). De examencommissie bepaalt de inlevertermijn. Het PWS moet vóór het eerste tijdvak zijn afgerond en beoordeeld. De kandidaat dient hiervoor een schriftelijk verzoek in, met bewijsstukken waaruit blijkt dat sprake is van ziekte, bijzondere familieomstandigheden of andere zwaarwegende redenen buiten zijn of haar schuld.

Vak	Rekenen	Traject: HAVO Tweejarig
------------	----------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS							
SEP	SE	Type	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans- baar	Eindterm
SEP 3	1	SE	Havo: Rekentoets 3F	Praktisch	100%	Nee	3F

Opmerkingen m.b.t. SE 1 SE: Voorwaarde voor deelname is een voldoende voor ingangstoets of voldoende op cijferlijst van eerder examen op vergelijkbaar niveau of voldoende aanwezigheid bij rekenlessen (=minimaal 5 lessen) Toets kan niet herkanst worden. Rekencijfer telt niet voor compensatie of slagingsnormering. Cijfer zal wel deel uitmaken van het diploma.	Toetsmoment regulier: 8/2/27-12/2/27 Toetsmoment inhaal: 15/2/27-5/3/27
--	--

CENTRAAL EXAMEN	
Exameneenheid	Stofomschrijving
	Er is geen Centraal Examen

Vak	Scheikunde	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Hoofdstuk 1 en 2 uit de Reader	Schriftelijk	10%	Ja	A B1 B2 C2 C3 C6
SEP 2	SE 2	Hoofdstuk 3 en 4 uit de Reader Stoffen en reacties; moleculaire stoffen	Schriftelijk	10%	Ja	A B1 t/m B5 C1 C2 E1
SEP 4	SE 3	Hoofdstuk 5 t/m 7 uit de Reader	Schriftelijk	25%	Ja	A B1 t/m B4 C1 c2 C4 C8 D4 E1 G1

Vak	Scheikunde	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Hoofdstukken 7, 8 en 9 uit de Readers	Schriftelijk	20%	Ja	A B1 B4 C1 C2 C3 C6 E2 F1 F3
SEP 3	SE 5	Hoofdstukken 10 t/m 13 uit de Readers Redoxreacties; Kunstmatige polymeren; Biochemie; Duurzaamheid	Schriftelijk	35%	Ja	B1 B2 B4 B5 C1 C2 C5 C7 C8 D2 D3 E1 E2 E3 F1 t/m F5 G1 t/m G5

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
B1 t/m B5 C1 t/m C3 C6 t/m C8 D1 DF3 E1 F1 F3 G1 G2	Stoffen en materialen ; chemische processen en kringlopen; ontwerpen en experimenteren ; innovatieve ontwikkelingen; processen in de chemische industrie; chemische technologie Kortom: Alle readers, behalve kleine stukjes zoals de theorie over de evenwichten uit paragraaf 6.5 en de toepassingen van de neerslagreacties uit paragraaf 5.4

Vak	Spaans	Traject: HAVO Tweejarig
------------	---------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Woordenschat / Zinnen (Con Gusto HS1 + HS2)	Schriftelijk	5%	Nee	A, D
SEP 2	SE 2	Grammatica (Con Gusto HS1 t/m HS5)	Schriftelijk	5%	Nee	A, D
SEP 3	PO 1	Presentatie in het Spaans (Con Gusto HS6 + 7)	Mondeling	5%	Nee	C1
SEP 4	SE 3	Eindtoets niveau A1: Grammatica, comunicación, en vaardigheden	Schriftelijk	10%	Ja	A, D

Opmerkingen m.b.t. PO 1: In periode 3 wordt Spreekvaardigheid op niveau A1 getoetst. Je bereidt een onderwerp voor en je houdt een kort gesprek in het Spaans met je docent. Tijdsduur: circa 15 minuten.	Afnamemoment: week 11 Inhaalmoment: week 13
--	--

Overige opmerkingen: Tijdens afname van SE 1, SE 2, en SE 3 zijn woordenboeken niet toegestaan.

Vak	Spaans			Traject: HAVO Tweejarig		
SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Schrijfvaardigheid ERK-niveau A2+	Schriftelijk	20%	Ja	D
SEP 2	SE 5	Literatuur	Schriftelijk	15%	Ja	E
	SE 6	Kijk- en Luistervaardigheid ERK-niveau B1	Digitaal	20%	Nee	B
SEP 3	SE 7	Spreek- en gespreksvaardigheid ERK-niveau B1	Mondeling	20%	Nee	C / F

Opmerkingen m.b.t. mondeling SE 7:

In periode 3 (SE7) wordt spreekvaardigheid getoetst d.m.v. een presentatie en een gesprek in het Spaans. Je wordt door je docent ingeroosterd voor je mondeling. Alle informatie hierover wordt bij aanvang van de betreffende periode gegeven en via Teams gedeeld.

Afnamemoment:

Week 10

Inhaalmoment:

Week 12

Overige opmerkingen:

Tijdens afname van SE 6 en SE 7 zijn woordenboeken NIET toegestaan.

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Leesvaardigheid

Vak	Tekenen	Traject: HAVO Tweejarig
------------	----------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP1	PE 1	Praktisch Examen 1. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing.	Praktisch	10%	Nee *	B
SEP2	PE 2	Praktisch Examen 2. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing.	Praktisch	10%	Nee *	B
	SE 1	Theorie periode 1 en 2. Kunstbeschouwing Kunstgeschiedenis • Basis Beeldende Begrippen: helemaal. • Kunstboek: Hedendaags • Kunstboek: Renaissance 3.1 t/m 3.3 + 3.6 en 3.7	Schriftelijk	5%	Ja	A/C
SEP4	PE 3	Praktisch Examen 3. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing. PE3 wordt in periode 3 gestart en afgesloten met een cijfer in periode 4. N.B. Afronding is voor de meivakantie i.v.m. CSE-periode erna. Vaklokaal tijdens CSE dient dan alleen voor theorielessen.	Praktisch	10%	Nee *	B
	SE 2	Theorie van periode 3 en 4. Kunstbeschouwing Kunstgeschiedenis • Basis Beeldende Begrippen: helemaal. • Kunstboek: Negentiende eeuw • Kunstboek: Modernisme-I 5.1 t/m 5.7 + 5.13 N.B. Kennis voorgaande periodes wordt verondersteld bekend te zijn en is inhoudelijk cumulatief.	Schriftelijk	5%	Ja	A/C

Opmerkingen m.b.t. PE 1 t/m 3:

*

Werkstukken – inleveren

- Zijn enkel op school gemaakt op door school gemarkeerd papier.
- Zijn authentiek (met bronvermelding: aangeven in de verslaglegging).
- Er kan door de student tijdens Open Atelier gemiste werktijd worden ingehaald en/of extra op school gewerkt worden.
- Bij het missen van het inlevermoment dient de student met de vakdocent contact te leggen en te onderhouden over het in te halen werk.

Inlevermoment:

PE1

Week 42, in de praktijkles.

Inhaalmoment:

PE1

Week 44, tijdens Open Atelier.

Inlevermoment:

PE2

Week 51, in de praktijkles.

Inhaalmoment:

PE2

Week 2, tijdens Open Atelier.

Inlevermoment:

PE3

Week 16, in de praktijkles.

Inhaalmoment:

PE3

Week 17, tijdens Open Atelier.

Vak	Tekenen	Traject: HAVO Tweejarig
-----	---------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP1	PE 4	Praktisch Examen 4. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing.	Praktisch	10%	Nee *	B
SEP2	PE 5	Praktisch Examen 5. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing.	Praktisch	10%	Nee *	B
	SE 3	Kunstbeschouwing Kunstgeschiedenis • Basis Beeldende Begrippen: helemaal. • Kunstboek: Modernisme-II 5.8 t/m 5.12 • Kunstboek: Postmodernisme N.B. Kennis voorgaande periodes wordt verondersteld bekend te zijn en is inhoudelijk cumulatief.	Schriftelijk	10%	Ja	A/C
SEP3	PE 6	Praktisch Examen 6. Diverse werkstukken met theoretische onderbouwing.	Praktisch	10%	Nee *	B
	SE 4	Kunstbeschouwing Kunstgeschiedenis • Basis Beeldende Begrippen: helemaal. • Examenthema 2027 – <i>Kunst verandert!</i> (www.examenblad.nl) N.B. Kennis voorgaande periodes wordt verondersteld bekend te zijn en is inhoudelijk cumulatief.	Schriftelijk	10%	Ja	A/C
	PO 1	Beeldende begrippen gekoppeld aan examenthema 2027 – <i>Kunst verandert!</i> (www.examenblad.nl)	Praktisch	10%	Nee	A/B/C

Opmerkingen m.b.t. PO 1: De PO wordt individueel gemaakt, thuis en/of tijdens atelieruren. De PO is niet herkansbaar.	Inlevermoment: Week 7 , Teams Opdracht. Inhaalmoment: Week 9 , Teams Opdracht.
--	---

Opmerkingen m.b.t. PE 4 t/m 6: * Werkstukken – inleveren • Zijn enkel op school gemaakt op door school gemarkeerd papier. • Zijn authentiek (met bronvermelding: aangeven in de verslaglegging). • Er kan door de student tijdens Open Atelier gemiste werktijd worden ingehaald en/of extra op school gewerkt worden. • Bij het missen van het inlevermoment dient de student met de vakdocent contact te leggen en te onderhouden over het in te halen werk.	Inlevermoment PE4: Week 42 , in de praktijkles. Inhaalmoment PE4: Week 44 , tijdens Open Atelier. Inlevermoment PE5: Week 51 , in de praktijkles. Inhaalmoment PE5: Week 1 , tijdens Open Atelier. Inlevermoment PE6: Week 7 , in de praktijkles. Inhaalmoment PE6: Week 9 , tijdens Open Atelier.
---	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Voor het examenjaar 2027 geldt het examenthema <i>Kunst verandert!</i> Het examen heeft betrekking op de periode van romaans (voor zover relevant voor de kunst van de 19^e, 20^e en 21^e eeuw) tot heden, met nadruk op de periode vanaf 1800. Kunst, architectuur en vormgeving vanaf het neoclassicisme in de 19^e eeuw komen derhalve in het examen aan de orde. Daarbij wordt in het examen 2027 aandacht besteed aan een periode voor 1800: de renaissance. Vaktheorie Subdomein A1: Beschrijven, onderzoeken en interpreteren Subdomein A2: Beschouwen

Vak	Wiskunde A	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving Getal & Ruimte editie 12+13	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 1	Overstapdeel 4 vmbo naar 4 havo (Ed12/13): • H1 Procenten, • H2 Algebra, • H3 Lineaire vergelijkingen en formules	Schriftelijk	10%	Ja	A B1,2 C1,2,4
SEP 2	PO 1	Basisvaardigheden GR	Schriftelijk	5%	Nee	A3
SEP 2	SE 2	Havo A deel 1 Ed 13 (of equivalent Ed 12) • H2 De statistische cyclus • H4 Combinatoriek (De leerstof van SE1 wordt als bekend verondersteld)	Schriftelijk	15%	Ja	B1,2,3 E1,2,4
SEP 4	SE 3	Ed 13 (of equivalent Ed 12) • H1 Rekenen en groei • H3 Lineaire verbanden • H5 Veranderingen • H6 Formules en herleiden (De leerstof van voorgaande SE's wordt als bekend verondersteld)	Schriftelijk	20%	Ja	B 1,2 C1,2,3,4 D

Opmerkingen m.b.t. PO 1: GR voorzien van meest recente software, zelfstandig in examenstand kunnen zetten, basisvaardigheden GR (o.a. bepalen snijpunten, berekenen extreme waarden, schetsen grafiek) Tijdens toetsen mag uitsluitend gebruik gemaakt worden van een toegestane GR met recente software. Een gewone rekenmachine is bij het vak wiskunde nooit toegestaan (https://www.examenblad.nl/2026/publicaties/regeling-toegestane-hulpmiddelen-centrale-examens-vo-2026 bijlage 2)	Inlevermoment: Tijdens SEP2 Wknr 48-49 2025 Inhaalmoment: Tijdens SEP2 Wknr 50-51 2025
--	---

Vak	Wiskunde A	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving Getal & Ruimte editie 12+13	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Ed 12 (of equivalent Ed 13) • H7 Conclusies bij statistiek • H9 Exponentiële verbanden (De leerstof van voorgaande SE's wordt als bekend verondersteld)	Schriftelijk	25%	Ja	C5, E1,2,4
SEP 2	HD 1	Ed 12 (of equivalent Ed 13) Zelfstudie H2+8 Statistiek met ICT (Voorwaardelijk voor deelname aan CE)	Digitaal	0% O/V/G	Nee	E5
SEP 3	SE 5	Ed 12 (of equivalent Ed 13) • H2.5 Statistische verdelingen • H10 Statistiek gebruiken • H11 Formules en variabelen (De leerstof van voorgaande SE's wordt als bekend verondersteld.)	Schriftelijk	25%	Ja	C2,3,4 E1,2,3,4

Opmerkingen m.b.t. HD 1: Zelfstudie: Statistiek met Excel. Kopiëren/Invoegen/Filters/Invoegen kolommen/Formules/Boxplot maken (Geen draaitabel). Beoordeling "v" is voorwaardelijk voor deelname aan CE Toegestane hulpmiddelen: PC, geen (grafische)rekenmachine	nlevermoment: Tijdens SEP2 Wknr 48-49 2026 Inhaalmoment: Tijdens SEP2 Wknr 50-51 2026
--	--

CENTRAAL EXAMEN	
A	A Vaardigheden A1: Algemene vaardigheden A2: Profielspecifieke vaardigheden A3: Wiskundige vaardigheden
B	B Algebra en tellen B1: Rekenen B2: Algebra
C	C Verbanden C1: Tabellen C2: Grafieken, vergelijkingen en ongelijkheden C3: Formules met één of meer variabelen C4: Lineaire verbanden C5: Exponentiële verbanden
E	E Statistiek E1: Presentaties van data interpreteren en beoordelen E2: Data verwerken E3: Data en verdelingen E4: Statistische uitspraken doen

Vak	Wiskunde B	Traject: HAVO Tweejarig
------------	-------------------	--------------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 1 (2025-2026)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving Getal & Ruimte editie 12+13	Toetsvorm	Weging	Herkans- baar	Domein
SEP 1	SE 1	Ed 13 (of equivalent Ed 12) • H1 Lineaire en kwadratische vormen • H2.1+2.2 Veranderingen	Schriftelijk	10%	Ja	A, B1, B2 D1
SEP 2	PO 1	Basisvaardigheden GR	Schriftelijk	5%	Nee	A3
SEP 2	SE 2	Ed 13 (of equivalent Ed 12) • H2.3+2.4 Veranderingen • H3 Meetkunde	Schriftelijk	10%	Ja	A, D1, D2 C1
SEP 4	SE 3	Ed 13 (of equivalent Ed 12) • H4 Werken met formules • H5 Functies en vergelijkingen • H6.1+6.2 De afgeleide functie	Schriftelijk	25%	Ja	B1, B2 B1, B2 D3, D4

Opmerkingen m.b.t. PO 1: GR voorzien van meest recente software, zelfstandig in examenstand kunnen zetten, basisvaardigheden GR (o.a. bepalen snijpunten, berekenen extreme waarden, schetsen grafiek) Tijdens toetsen mag uitsluitend gebruik gemaakt worden van een toegestane GR met recente software. Een gewone rekenmachine is bij het vak wiskunde nooit toegestaan (https://www.examenblad.nl/2026/publicaties/regeling-toegestane-hulpmiddelen-centrale-examens-vo-2026 bijlage 2)	Inlevermoment: Tijdens SEP2 Wknr 48-49 2025 Inhaalmoment: Tijdens SEP2 Wknr 50-51 2025
--	--

Vak	Wiskunde B	Traject: HAVO Tweejarig
-----	------------	-------------------------

SCHOOLEXAMENS LEERJAAR 2 (2026-2027)						
SEP	Onder-deel	Stofomschrijving Getal & Ruimte editie 12+13	Toetsvorm	Weging	Herkans-baar	Domein
SEP 1	SE 4	Ed 13 (of equivalent Ed 13) • H6 De afgeleide functie • H7 Lijnen en cirkels • H8 Goniometrische functies en vergelijkingen	Schriftelijk	20%	Ja	D3, D4 C1, C2
SEP 2	PO 2	Ed 13 (of equivalent Ed 13) Wiskundige vaardigheden • Reader • Grondbeginselen H7 Lijnen en Cirkels & H8 Goniometr. Verg.)	Schriftelijk	10%	Nee	A t/m C
SEP 3	SE 5	Ed 12 (of equivalent Ed 13) • H9 Expo en log functies • H10 Meetkundige berekeningen • H11 Verbanden en functies	Schriftelijk	20%	Ja	A, B, C

Opmerkingen m.b.t. PO2: De praktische opdracht (PO) omvat de inhoud van de reader <i>Wiskundige Vaardigheden</i> en de basisprincipes uit de hoofdstukken 7 en 8 De toets vindt plaats tijdens de les en duurt maximaal één uur	Inlevermoment: SEP2 2026 Wknr 48-49 2026 Inhaalmoment: SEP2 2026 Wknr 50-51 2026
--	---

CENTRAAL EXAMEN	
Domeinnummer	Stofomschrijving
A	Domein A: Vaardigheden Subdomein A1: Algemene vaardigheden Subdomein A2: Profielspecifieke vaardigheden Subdomein A3: Wiskundige vaardigheden
B	Domein B: Functies, grafieken en vergelijkingen Subdomein B1: Standaardfuncties Subdomein B2: Vergelijkingen en ongelijkheden Subdomein B3: Evenredigheidsverbanden Subdomein B4: Periodieke functies
C	Domein C: Meetkundige berekeningen Subdomein C1: Afstanden en hoeken in concrete situaties Subdomein C2: Algebraïsche methoden
D	Domein D: Toegepaste analyse Subdomein D1: Veranderingen Subdomein D2: Afgeleide functies Subdomein D3: Bepaling afgeleide functies Subdomein D4: Toepassing afgeleide functies

BIJLAGE 1

Voorlopig rooster Centraal Examen 2027 - EERSTE TIJDVAK

Datum	Tijd	Vak	Toegestane hulpmiddelen (naast het basispakket)
Vr 14 mei	13:30 – 16:30	Wiskunde A	grafische rekenmachine, roosterpapier in cm2
	13:30 – 16:30	Wiskunde B	grafische rekenmachine, roosterpapier in cm2
Di 18 mei	13:30 – 16:30	Nederlands	Woordenboek
Wo 19 mei	13:30 – 16:30	Geschiedenis	
Do 20 mei	9:00 – 12:00	Maatschappijwetenschappen	
	13:30 – 16:30	Biologie	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Vr 21 mei	13:30 – 16:30	Frans	Woordenboek N-F/F-N
Ma 24 mei	9:00 – 12:00	Duits	Woordenboek N-D/D-N
	13:30 – 16:30	Aardrijkskunde	
Wo 26 mei	9:00 – 11:30	Tekenen	
	13:30 – 16:30	Scheikunde	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Do 27 mei	13:30 – 16:30	Economie	
Vr 28 mei	13:30 – 16:30	Natuurkunde	BINAS (7 ^e editie) of ScienceData, gewone rekenmachine
Ma 31 mei	13:30 – 16:30	Bedrijfseconomie	
Di 1 juni	13:30 – 16:00	Arabisch	Woordenboek N-A/A-N
	13:30 – 16:00	Spaans	Woordenboek N-S/S-N
	13:30 – 16:00	Turks	Woordenboek N-T/T-N

Indien naast vakken uit het PTA Havo tweede jaar tweejarig traject ook vakken uit het PTA Havo eenjarig traject worden gevolgd: zie ook het examenrooster dat in het PTA Havo eenjarig traject staat.

In het geval de geheimhouding van de examens geschonden is of afname niet mogelijk is, treedt het 'Continuïteitsplan' in werking. In een uiterst geval kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kunnen het eerste en tweede tijdvak zich uitstrekken tot en met 10 juli 2027.

Dringend advies: geen vakantie plannen direct na afloop van het Centraal Examen. Doe je dit toch dan zijn de gevolgen voor eigen rekening.

Verificatie en uitslagdag n.a.v. CE1 is op **woensdag 16 juni**.

Voorlopig examenrooster Centraal Examen 2027 - TWEEDE TIJDVAK

Het tweede tijdvak (CE2) vindt plaats op **dinsdag 22 t/m dinsdag 29 juni**.

Het rooster hiervan is op het moment dat dit PTA wordt opgesteld nog niet door het CVTE vrijgegeven.

De datum van het examen in de zogenaamde aangewezen vakken, dat wordt afgenomen door de Staatsexamencommissie, zal op **donderdag 24 juni** plaatsvinden. Welke vakken hieronder vallen wordt bekend gemaakt in april. Rooster en aangewezen vakken zijn na bekendmaking te raadplegen via examenblad.nl.

Verificatie en uitslagdag n.a.v. CE2 is op **dinsdag 6 juli**.

BIJLAGE 2

Overzicht van toegestane hulpmiddelen

1. Het standaard basispakket

Het standaard basispakket bij alle centrale examens bevat:

- schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier
- tekenpotlood
- blauw en rood kleurpotlood
- liniaal met millimeterverdeling
- passer
- nietmachine
- geometrische driehoek
- vlakgum
- rekenmachine

2. Gewone rekenmachine

Bij de vakken zonder grafische rekenmachine mag een eenvoudige rekenmachine gebruikt worden waarop *basisbewerkingen* kunnen worden uitgevoerd. De rekenmachine moet over de volgende *basisbewerkingen* beschikken: grondbewerkingen $+$, $-$, $\times$, $\div$; x^2 en $\sqrt{\quad}$; $1/x$ of x^{-1} en xy ; $\sin/\cos/\tan$ en hun inversen; π ; $10\log$ (en $\log$) en $\ln$ (en e^x).

Rekenmachines die over al deze *basisbewerkingen* beschikken zijn:

Casio fx-82MS, HP10S+, TI30XB(S)

Wat zijn geen basisbewerkingen:

- Het oplossen van (stelsels van) vergelijkingen
- Het numeriek integreren en differentiëren van functies
- Rekenen met verhoudingen
- Berekeningen maken met micro, kilo, ...
- Gebruiken van wetenschappelijke constanten
- Werken in een spreadsheet
- Programmeren
- Ingebouwde formules

Gewone rekenmachines die in ieder geval **niet** zijn toegestaan:

Casio fx-991EX; TI-30XPro.

Verder geldt het volgende:

- Een rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de rekenmachine van een andere kandidaat.
- Een rekenmachine mag geen geluid maken.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over de mogelijkheid grafieken weer te geven.
- Een rekenmachine mag niet beschikken over zend- en/of ontvangstmogelijkheden.
- Een rekenmachine mag niet alfanumeriek (met letters op het scherm) zijn; bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.
- Een meerregelige machine is niet verboden als hij aan de overige criteria voldoet.

3. Grafische rekenmachine

De grafische rekenmachine is alleen toegestaan bij Wiskunde A en B

3a. Types toegestane grafische rekenmachines

Het is mogelijk dat op een later moment nieuwe types worden toegestaan. Rekenmachines die in latere Regelingen worden opgenomen, mogen in eerdere jaren ook gebruikt worden.

De machines die in 2027 in elk geval zijn toegestaan zijn:

MERK	TYPE
Casio:	fx-CG50.
HP	HP Prime G2
Texas Instruments:	• TI-84 Plus CE-T • TI-84 Plus CE-T Python Edition • TI-Nspire CX II-T • TI-Nspire CX II-T CAS • TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS)
NumWorks:	De grafische rekenmachine van NumWorks met modelnummer op de achterkant van het apparaat gelijk aan N0110 of hoger (N0115, N0120, ...).

Oudere types, ook die eerder wel waren toegestaan, zijn niet meer toegestaan.

3b. Voorwaarden gebruik Grafische rekenmachine

Een grafische rekenmachine is op het centraal examen alleen toegestaan als het geheugen en de functies die vaardigheden overbodig maken waarover de leerling volgens de syllabus moet beschikken zijn geblokkeerd door de juiste Nederlandse examenstand. Het moet op ieder moment tijdens het examen te controleren zijn of een machine in de juiste Nederlandse examenstand staat zonder de kandidaat te storen.

De juiste OS of firmwareversies, die een door het CvTE goedgekeurde examenstand bezitten, worden in de maartaanvulling (van 2027) door het CvTE gepubliceerd.

Verder geldt het volgende:

- Een grafische rekenmachine mag tijdens het examen niet op het lichtnet worden aangesloten of met andere apparatuur worden verbonden.
- Het is een kandidaat niet toegestaan tijdens het examen gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere kandidaat.
- Het is niet toegestaan dat de kandidaat tegelijkertijd de beschikking heeft over twee (grafische) rekenmachines.
- In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten.

4. Woordenboek

4a. Het woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle *schriftelijke* examens. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de eigen standaardtaal van de kandidaat) en/of een woordenboek vanuit de vreemde taal naar het Nederlands (bijvoorbeeld vanuit de thuistaal van de kandidaat). Een woordenboek Nederlands-vreemde taal en vreemde taal-Nederlands in één band is ook toegestaan.

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan. Waar spelling wordt beoordeeld (centraal examen Nederlands) zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spelling toegestaan.

4b. Het woordenboek bij moderne vreemde talen

Bij de **moderne vreemde talen** is een woordenboek doeltaal – thuistaal en thuistaal – doeltaal *) toegestaan.

Bij centrale examens met schrijfvaardigheid kan een woordenboek thuistaal - doeltaal de kandidaat behulpzaam zijn.

Bij centrale examens zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek thuistaal - doeltaal niet zinvol maar ook niet verboden.

Een woordenboek doeltaal - thuistaal en thuistaal - doeltaal in één band is dus toegestaan.

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Bij het vak **Engels** mag het bevoegd gezag toestemming geven om een woordenboek Engels-Engels te gebruiken naast een tweetalig woordenboek.

*) Voor de meeste leerlingen is Nederlands de thuistaal. Bijvoorbeeld: Bij de centraal examens Frans is dus een woordenboek Frans – Nederlands toegestaan. Een kandidaat die Pools als thuistaal heeft mag in plaats van Frans – Nederlands kiezen voor een woordenboek Frans – Pools.

5. Aanvullende opmerkingen

De school kan bij alle schriftelijke examens de computer toestaan als schrijfgerei voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vwo en havo dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 3.54 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek)

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van een laptop gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor kandidaten met een visuele of fysieke beperking. Aan kandidaten met een dyslexieverklaring mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan. De correctoren moeten de aftrekregels voor spellingfouten ook toepassen bij leerlingen die met spellingcontrole hebben gewerkt.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

6. Informatieboek bij biologie, natuurkunde en scheikunde

Bij de vakken biologie, natuurkunde en scheikunde is alleen het gebruik van een Binas (7e editie) of Sciencedata toegestaan. Het is niet toegestaan beide informatieboeken te gebruiken.

Bij het schrijven van dit PTA zijn voor de Binas (7e editie) nog geen errata uitgegeven. Zie voor deze errata de website Noordhoff Uitgevers en bij ScienceData op de website van Uitgeverij Walvaboek.

Het is toegestaan deze errata (fouten) in de betreffende informatieboeken te verwerken als deze door de uitgeverij op de website worden gepubliceerd.

Andere wijzigingen mogen niet in het informatieboek worden aangebracht. Dat geldt ook voor het aanbrengen van (al dan niet beschreven) plakkerijtjes.

7. Overige niet genoemde hulpmiddelen

Naast het basispakket hulpmiddelen kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen zijn niet toegestaan.

Daaronder vallen onder andere tekensjablonen en spellingkaarten. Hulpmiddelen die geen relatie tot de exameneisen hebben maar geen enkele examenfunctie dienen, dienen te worden geweerd; niet omdat daardoor de exameneisen worden aangetast, maar omdat de ontstane onoverzichtelijkheid kan leiden tot een indirecte aantasting van exameneisen. Bij twijfel of een specifiek hulpmiddel een relatie tot de exameneisen heeft, wendt de school zich tot het CvTE.

8. Mededeling

Zie voor de vakspecifieke hulpmiddelen het rooster van het Centraal Examen. Eventuele andere hulpmiddelen worden tijdens het examen door de school verstrekt.

BIJLAGE 3

Herkansingsregeling schoolexamens (art. 6-9 uit het Examenreglement)

Artikel 6. Onderdelen SE

6.1	Schriftelijke SE's Elke examenkandidaat heeft per schooljaar per vak drie SE-periodes waarin schriftelijke toetsen kunnen worden afgenomen. Voor examenvakken in het vmbo-tl-, havo-(eenjarig, tweede jaar tweejarig) of vwo-traject zijn dat SEP1, SEP2, en SEP3. Voor vakken in het eerste jaar van het tweejarig havo-traject zijn dat SEP1, SEP2, en SEP4. In deze drie SE-periodes vindt het eerste afnamemoment plaats. In maart is er de mogelijkheid om gemiste schriftelijke toetsen van SEP1, SEP2, en SEP3 met toestemming van de examencommissie in te halen. Voor het eerste jaar van het tweejarige havo-traject volgt er in juni een mogelijkheid om gemiste schriftelijke toetsen van SEP4 met toestemming van de examencommissie in te halen. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. In het PTA staat per schriftelijke toets aangegeven of deze wel of niet herkansbaar is. Schriftelijke toetsen kunnen in april (vakken in examentrajecten) en juni (vakken in het eerste jaar van het tweejarige havo-traject) worden herkanst. Zie artikel 8 voor de herkansingsregeling. Tijdsduur schriftelijke toetsen bij vmbo-tl, havo en vwo: <table><tr><th>Opleiding</th><th>Tijdsduur</th><th>Indien recht op tijdverlenging:</th></tr><tr><td>Vmbo-tl</td><td>1,5 klokuur (90 minuten)</td><td>+20 minuten</td></tr><tr><td>havo eenjarig</td><td>1,5 klokuur (90 minuten)</td><td>+20 minuten</td></tr><tr><td>havo eerste jaar tweejarig SEP1 en SEP2</td><td>1,0 klokuur (60 minuten)</td><td>+15 minuten</td></tr><tr><td>havo eerste jaar tweejarig SEP4</td><td>1,5 klokuur (90 minuten)</td><td>+20 minuten</td></tr><tr><td>havo tweede jaar tweejarig</td><td>1,5 klokuur (90 minuten)</td><td>+20 minuten</td></tr><tr><td>vwo</td><td>2 klokuren (120 minuten)</td><td>+30 minuten</td></tr></table>	Opleiding	Tijdsduur	Indien recht op tijdverlenging:	Vmbo-tl	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten	havo eenjarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten	havo eerste jaar tweejarig SEP1 en SEP2	1,0 klokuur (60 minuten)	+15 minuten	havo eerste jaar tweejarig SEP4	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten	havo tweede jaar tweejarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten	vwo	2 klokuren (120 minuten)	+30 minuten
Opleiding	Tijdsduur	Indien recht op tijdverlenging:																				
Vmbo-tl	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten																				
havo eenjarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten																				
havo eerste jaar tweejarig SEP1 en SEP2	1,0 klokuur (60 minuten)	+15 minuten																				
havo eerste jaar tweejarig SEP4	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten																				
havo tweede jaar tweejarig	1,5 klokuur (90 minuten)	+20 minuten																				
vwo	2 klokuren (120 minuten)	+30 minuten																				
6.2	Kijk-/luistertoets Kijk-/luistertoetsen zijn een SE-onderdeel bij de moderne vreemde talen en bij vmbo-tl voor het vak Nederlands. De kijk-/luistertoets wordt op school afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemiste kijk-/luistertoets in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. Kijk-/luistertoetsen zijn niet herkansbaar.																					
6.3	Mondelinge toets (bij de moderne vreemde talen en het vak Nederlands) Mondelinge toetsen zijn een SE-onderdeel bij de moderne vreemde talen en het vak Nederlands, en worden op school afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemiste mondelinge toets in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. Mondelinge toetsen zijn niet herkansbaar.																					
6.4	Praktische Opdracht Een praktische opdracht (PO) kan in twee verschillende vormen worden aangeboden: als opdracht die onder toezicht van een surveillant en/of examinerator op locatie wordt afgenomen (zie 6.4.1), óf als inleveropdracht (zie artikel 6.4.2).																					
6.4.1	Praktische opdracht – afnamemoment op locatie Dit type praktische opdracht is een SE-onderdeel dat op school of op een andere locatie wordt afgenomen. Na het reguliere afnamemoment is er een mogelijkheid om een gemist PO in te halen met toestemming van de examencommissie. Zie artikelen 7 en 8 voor de inhaalregeling. PO's zijn niet herkansbaar.																					
6.4.2	Praktische opdracht – inleveropdracht Dit type praktische opdracht is een SE-onderdeel dat op papier of digitaal moet worden ingeleverd. VAVO Haaglanden hanteert het reglement van ROC Mondriaan voor het gebruik van AI bij schoolopdrachten, instellings- en schoolexamens. Een inleveropdracht heeft twee inleverdeadlines: een reguliere en een inhaal-deadline. Gemaakt werk dat ingeleverd wordt vóór																					

	de reguliere inleverdeadline is 'op tijd'. Gemaakt werk dat ná de reguliere, maar vóór de inhaal-deadline wordt ingeleverd is 'te laat'. In het beoordelingsmodel van de PO kan dit worden meegewogen. Als een kandidaat de PO niet of ná de inhaal-deadline heeft ingeleverd, dan is er sprake van een onregelmatigheid en kan de examencommissie maatregelen nemen zoals beschreven staan in artikel 21. PO's zijn niet herkansbaar .
6.5	Handelingsdeel Het maken van een handelingsdeel is voor een kandidaat een inspanningsverplichting die met een voldoende of goed moet worden afgerond. Bij een onvoldoende beoordeling krijgt de kandidaat de gelegenheid het werk te verbeteren. Een gemaakt en door de docent goedgekeurd handelingsdeel is voorwaarde voor deelname aan het CE. Als een kandidaat géén handelingsdeel heeft gemaakt voor een vak of het handelingsdeel met een onvoldoende heeft afgerond, dan heeft hij geen eindresultaat voor het betreffende vak. Er wordt in dat geval niet voldaan aan de voorwaarden om tot een eindcijfer te komen voor het SE voor dit vak en de kandidaat kan niet worden aangemeld voor het CE. Als gevolg hiervan wordt de student uitgeschreven voor het betreffende vak. Handelingsdelen zijn niet herkansbaar, wel inhaalbaar of verbeterbaar.
6.6	Praktisch examen (PE) Het PE is een SE-onderdeel dat de eindtermen en richtlijnen van het vak tekenen volgt. Aan het PE wordt gewerkt tijdens de praktijkles. Daarnaast worden open atelieruren aangeboden om het PE tijdig af te ronden. Het PE heeft twee inlevermomenten: een regulier en een inhaal-inlevermoment. Levert de kandidaat het werk niet op een van deze inlevermomenten in, dan is er sprake van een onregelmatigheid en kan de examencommissie maatregelen nemen zoals beschreven staan in artikel 21. Een PE is niet herkansbaar.
6.7	PWS Het profielwerkstuk (PWS) is een verplicht onderdeel van het schoolexamen voor vmbo-tl, havo en vwo. • Het PWS heeft betrekking op één of meer vakken binnen het profiel en wordt uitgevoerd volgens de door de school vastgestelde richtlijnen. • De studielast bedraagt 20 uur (vmbo-tl) respectievelijk 80 uur (havo/vwo). • De beoordeling vindt plaats volgens de geldende wettelijke bepalingen en het door de school vastgestelde beoordelingsmodel. • Het PWS dient vóór aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen te zijn afgerond. • Het PWS is niet herkansbaar, maar kan in overleg met de examencommissie worden ingehaald. • Het gebruik van generatieve kunstmatige intelligentie (A. I.) is verboden, tenzij het expliciet is toegestaan. Bij gebruik van generatieve kunstmatige intelligentie zonder expliciete toestemming van de PWS-begeleider, is sprake van een onregelmatigheid. • Nadere regels met betrekking tot uitvoering, begeleiding, beoordeling, vrijstellingen en inhaal mogelijkheden zijn opgenomen, zie bijlage D.
6.8	Rekenen Het vak rekenen is verplicht om te volgen voor die kandidaten van vmbo-tl bij de profielen 'economie' en 'zorg en welzijn' en havo bij het profiel 'cultuur en maatschappij' die het vak wiskunde niet op hun cijferlijst hebben staan en opgaan voor een diploma. Het vak rekenen is een inspanningsverplichting, dat wil zeggen dat het maken van lesopdrachten en aanwezigheid in de les leidend zijn voor het eindresultaat voor het vak rekenen. Het vak rekenen wordt afgesloten met een rekentoets. De kandidaten die het vak rekenen hebben gevolgd en hebben afgesloten met een resultaat krijgen daarvoor een aparte bijlage naast de cijferlijst. Het vak rekenen is niet herkansbaar.

Artikel 7. Missen SE

7.1	Wanneer een kandidaat niet kan deelnemen aan een deel van het SE (schriftelijke toets, mondelinge toets, kijk-/luistertoets, PO op locatie), dan meldt hij zich af door middel van het sturen van een e-mail voorzien van naam, opleiding, vak en de reden van afwezigheid naar: verzuim.vavo@rocmondriaan.nl . De kandidaat meldt zich uiterlijk de dag van het betreffende SE-onderdeel per e-mail af. De examencommissie besluit op grond van de e-mail of een kandidaat toestemming krijgt om het gemiste SE alsnog te maken (inhalen).
7.2	Heeft een kandidaat een deel van het SE (schriftelijke toets, mondelinge toets kijk-/luistertoets, PO op locatie) zonder schriftelijke afmelding gemist dan kan de examencommissie besluiten dat sprake is van een onregelmatigheid en dat een maatregel kan worden opgelegd (zie artikelen 20, 21 en 22).
7.3	Als er sprake is van zwaarwegende omstandigheden waardoor de kandidaat zich niet op de juiste wijze heeft afgemeld, dan meldt de kandidaat dit bij de examencommissie. De examencommissie besluit dan of gemiste delen van het SE mogen worden ingehaald.
7.4	Een gestart maar niet afgemaakt deel van het SE, geldt als een gemaakt deel van het SE en is daarom alleen herkansbaar (niet inhaalbaar).
7.5	De examencommissie heeft de bevoegdheid om een extra examenmoment te creëren zodat een kandidaat de mogelijkheid krijgt een vak af te ronden/ het PTA/PTB compleet te maken.

Artikel 8. Inhaal-/herkansingsregeling SE

8.1	Inhalen Als een kandidaat een deel van het SE heeft gemist kan hij dit deel onder voorwaarden inhalen. De examencommissie beslist of een deel van het SE mag worden ingehaald naar aanleiding van de afmelding per e-mail (zie artikel 7). Deze regel geldt voor alle mondelinge en schriftelijke toetsen, kijk-/luistertoetsen en PO's op locatie.
8.2	Een kandidaat die niet op het inhaalmoment van een mondelinge of schriftelijke toets, een kijk-/luistertoets, of een PO op locatie verschijnt, kan het recht ontzegd worden om het gemiste examen op een later tijdstip alsnog te maken. Een gemist examen kan gezien worden als een onregelmatigheid. Op een onregelmatigheid kan een maatregel volgen (zie artikelen 20, 21 en 22).
8.3	Herkansen in examentrajecten Een kandidaat die vakken volgt bij één of meerdere examentrajecten (vmbo-tl, havo eenjarig, havo tweede jaar tweejarig, vwo) kan in april maximaal drie reeds beoordeelde delen van het schoolexamen herkansen, namelijk één deel per schoolexamenperiode (SEP1/SEP2/SEP3). Het betreffende deel moet volgens het PTA herkansbaar zijn. Als een herkansing is gemaakt telt het hoogst behaalde cijfer.
8.4	Herkansen in eerste jaar tweejarig havo-traject Een kandidaat die vakken volgt bij het eerste jaar tweejarig havo-traject kan in juni maximaal drie reeds beoordeelde delen van het schoolexamen herkansen, namelijk één deel per schoolexamenperiode van het eerste jaar tweejarig havo-traject (SEP1/SEP2/SEP4). Het betreffende schoolexamen moet volgens het PTA/PTB herkansbaar zijn. Als een herkansing is gemaakt telt het hoogst behaalde cijfer. <i>Vakken zoals Engels die worden gevolgd in een examentraject en worden afgesloten met een CE vallen onder artikel 8.3.</i>
8.5	Een kandidaat die niet op het herkansingsmoment van een schriftelijke toets verschijnt, heeft geen recht meer om de gemiste herkansing op een later tijdstip alsnog te maken. Een herkansing van een schriftelijke toets wordt één keer aangeboden zonder mogelijkheid tot inhalen. Het behaalde resultaat blijft staan.

Artikel 9. Einde SE-periode

9.1	Uiterlijk veertien dagen na de SE-periode ontvangt de examencommissie de N-termen van de schriftelijke toetsen van de verschillende vakken, controleert de eventuele bijstellingen van de vooraf voorgestelde N-termen en stelt de resultaten vast. De toetscommissie is ondersteunend in dit proces.
-----	---

BIJLAGE 4

Zak-slaagregeling (art. 17.2 uit het Examenreglement)

Zak/slaagregeling havo

Om te slagen moet hij aan alle eisen van de verschillende onderdelen voldoen.

Gemiddeld cijfer CE*

De kandidaat is geslaagd met een:

- 5,50 of hoger.

Kernvakken

De kandidaat is geslaagd met:

- maximaal 1x een 5 als eindcijfer;
- voor de andere kernvakken moet je een 6 of hoger als eindcijfer halen.

De kernvakken zijn: Nederlands, Engels en wiskunde.

In het profiel C&M hoeft de kandidaat geen wiskunde te kiezen. Alshij geen wiskunde kiest, zijn de kernvakken alleen Nederlands en EngelsDe kandidaat beschikt over een resultaat voor het vak rekenen (3F) als hij géén wiskunde als vak hebt afgesloten.

Eindcijfers alle examenvakken

De kandidaat is geslaagd als:

- al zijn eindcijfers 6 of hoger zijn;
- hij één 5 heeft en al de andere eindcijfers 6 of hoger zijn;
- hij een 4 heeft en al zijn andere eindcijfers 6 of hoger zijn. En het gemiddelde van al zijn eindcijfers ten minste 6,0 is;
- de kandidaat 2x een 5 heeft, of een 5 en een 4, en al zijn andere eindcijfers 6 of hoger zijn en het gemiddelde van al zijn eindcijfers ten minste 6,0 is;
- geen eindcijfer lager is dan een 4. **Let op:** het combinatiecijfer en de losse eindcijfers in het combinatiecijfer tellen ook mee voor deze regel.

* Als de kandidaat in 2020 heeft deelgenomen aan het examen, neemt hij contact op met de examensecretaris.